

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár egy évre 2 frt, félévre 1 frt.

<p>A méhészetre vonatkozó közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők. Kolozsvár, (Belmagyaruteza 2. sz)</p>	<p>Rendes tagok 2 frt, küri tagok 1 frtot fizetnek, melyért a „Méhészeti Közlöny“-t ingyen kapják.</p>
<p>Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	

Felhívás a méhésztársakhoz a mézeladás ügyében.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszterium kegyes intézkedése folytán, a közel múltban beúztam Németországnak nevezetesebb városait, Ausztria és Csehországnak egy részét, a végből, hogy ott mézünket a kereskedőknek és a fogyasztó közönségnek ajánljam s a kivitel útját egyengessem és előkészítsem.

Mind a német, mind pedig az osztrákországi méhésztársak nagy előzékenységgel jártak kezemre nehéz feladatomban megoldásában, mely kitüntető szívességükért e helyen is hálás köszönetet mondok.

Ezen útban mindenütt hangsúlyozták azt, miszerint árunkért a méltányos ár szívesen megadják és pedig a fehér és világossárga mézért métermázsánként 50 frtot, a kevésbé fehérért 45 frtot és végre a sötét vagy épen barna színüért 40 frtot, mely árakban megállapodás is történt.

Az áru jósága- és tisztaságáért nekem kell szavatolni, mely bár terhelő reám nézve, de azon reményben élek, hogy igen tisztelt termelőink a vevőket pontosan és lelkiismeretesen fogják kiszolgálni, s árunk jó hírnevét öregbiteni igyekeznek.

Ezeket előre bocsátva, teljes tisztelettel felhívom az igen tisztelt termelőket, szíveskedjenek nálam eladó mézeiket bejelenteni, abból $\frac{1}{4}$ klg.-ot mintául beküldeni s ha netalán mézüket időközben

másnak adnák el, azt szintén tudatni, hogy mindenkor biztosan tudhassam, mennyi méz közvetítése felett rendelkezhetek.

Végül még a legcsekélyebb kellemetlenséget is kerülendő, sziveskedjenek a bejelentésnél pontosan megírni külön az edény és külön a méz súlyát és mindaddig, míg a szállító edények tekintetében véglegesen határoznánk, ajánlom, mint ez időszerint legjobbnak ismertet, Franzen Mihály tanító úr által (lakik Zombolyán, Torontálmegyében) összeállított szállító edényeket.

Buziás, Temesmegye, 1892 július 19-én. Tisztelettel

Grand Miklós,
méhészeti felügyelő.

Mit tartunk a Neiszer-kaptár és kezelési mód felől?

(Folytatás.)

Különben az a kezelési mód, mely szerint Sötér ur a fiasító-térnek talaján át nyit közlekedési utat a méztérbe, szintén nem új, mert én azt már 1860-1861 óta ismerem, t. i. akkor jelent meg s jutott kezemhez a megjelenés idejében és rendjében a Brockhaus-féle Haus- und Familien-Lexicon illető füzete,* melyben az le van írva s fametszetben is bemutatva. A méhészek ezen eszme szerint már régóta nyitották meg a munkás méhék előtt a fiasító-tér s a méztér közötti közlekedést egyrészt az által, hogy a fiasítóul szolgáló szalmakast a méztérül alkalmazott másik szalmakassal, vagy keretes, esetleg csupán léczes lépekkal felszerelt ládával egy közös alapdeszkára állították s a két kas, illetőleg a kas és a láda között az alapdeszkában fedett átjáró csatornát alkalmaztak; másrészt a fekvő kaptárookban az által, hogy a fiasító-tér a méztértől a Sötér-féle elrekesztő ablakhoz hasonló elrekesztő deszkával rekesztették el, mint p. o. a badeni fekvő kaptárban** már a hetvenes, sőt még előbbi évek óta történik. Rothschild Illustrierter Bienenzuchtsbetrieb p. 137—139 szerint az ő Smereki lapozó fekvő kaptárában is 1868 óta alkalmazza. Mindez csak azt bizonyítja, hogy igaza van a németnek, mikor azt mondja, hogy: »Alles schon dagewesen.«

* II. kötet p. 187 a Bienenzucht című czikkben.

** Molin, Honigbiene p. 192.

Én nekem Sötér ur méhészkedési eljárása ellen nincs más kifogásom, mint az, hogy a fiasítótérnek megszükitését a főhordás idejében nem helyeselhetem, különösen a Sötér-féle kaptárban, a hol a két sor lépen a kellő nagyságu tojásdad költőfészek ugy sem alakulhat meg a lépeknek a sorban nem elegendő száma miatt; mert a fentebbi számítások szerint kellő nagyságu tojásdad költőfészeknek alakulhatása s a kikelendő fiatal méhek elférhetése céljából a Sötér-féle kaptárnak egy-egy sorában nem 9, hanem 13 keretes lépet kellene alkalmazni. — Ha t. i. a Sötér-féle kaptárnak mostani terjedelmü fiasítóterében a méztér megnyitása előtt két fekmentes irányu tojásdad költőfészek volt, a rekeszablak behelyezése által azok megcsonkittatván, a méhek azokat a megcsonkítás következtében a függőleges irányu s kisebb térfogatu alakba változtatják át. Ennek elkészültével a két fészek fedőlépestől 5—5 lépre fog csak terjedni s bennük fiasítási időszakonként legfeljebb $2 \times 5900 = 11800$ fiatal méh kikelhetni, míg a fiasítótérben $2 \times 9257 = 18514$ méh férhetne el. — Ezekből látható, hogy a fiasítótér két keretsora nem lehet túlnépesedve, ha nem is rekesztetik ki belőle 4 pár, hanem csak 3 vagy 2 pár lép; mert a fentirt függélyesnél nagyobb tojásdad költőfészek 6—7 pár lépen sem alakítható.

Vizsgáljunk meg mindent s a jót fogadjuk el. Vegyük csak számba, milyen eredményre vezetne az, ha a Sötér-féle kaptár belvilágát a három rövid keretsor helyett csak két sor hosszú keret befogadására rendeznők be? — A Gerstung-féle törvény szerint e kereteknek — megtartva a Sötér-féle keret szélességét — $3 : 5 = 23 : x = 38$ cm. belső magasságuaknak kellene lenni; de a mostani keretei után itélve, alkalmasint csak 37 cm. magassakat lehetne abban alkalmazni, melyeknek belső magassága tehát 1 cm.-rel kisebb lenne a Gerstung szerint kiszámítottnál. — Az ilyen kereteken alakuló függélyes tojásdad fészek vastagsága 23 cm. lévén, $230/35 = 8$, azaz 7 közbenső lépnek mind a két oldalára s a két szélső lépnek belső oldalaira terjedne, a fiasító tért tehát okvetlenül legalább 9 kerettel kellene felszerelni, de célszerűbb lenne a kaptár mélységét 11, sőt az elrekesztő ablaknak esetleges alkalmazása céljából 12—13 keret befogadására készíteni. — Az ebben alakuló tojásdad költőfészek térfogata lenne $23^2 \times 38 \times 0.5236 = 529 \times 38 \times 0.5236 = 10525$ köbcm. = 10.525 köbdm., melyben fiasí-

tási időszakonként $10 \cdot 525 \times 2500 = 26312$ -nél valamivel több fiasítás kelhetne ki. Az egész fiasító-tér lépes térfogata pedig lévén $9 \times 3 \cdot 5 \times 23 > 38 = 27531$ köbcm. = $27 \cdot 531$ köbdm., ebben elférne 27531 méh, a fiasító-térnek a tojásdad fészken kívül eső részeinek sejtjeiben pedig eltárolható $27 \cdot 531 - 10 \cdot 525 = 17 \cdot 006$ kgnyi méz. Minthogy a másik sorbeli lépek térfogata ép oly nagy, mint az előbbié, abban $27 \cdot 531$ kgnyi méz férne el s elszedhető, ha csak egyszer, és 55 kgnyi, ha kétszer lehet a megtelt lépeket üresekkel felváltani s kipergetni; míg a Sötér-féle kaptárnak mostani berendezése mellett van p. o. a méztérben $9 \cdot 6 = 15$ lép $27 \cdot 772$ köbdm.-lépes térfogattal, melyben ugyanennyi méz fér el. E szerint a méztérből egyszeri lépcsere útján majdnem egyenlő mennyiségű mézet nyerhetni mind a két esetben, de a hosszú keretek egyik sorában lévő fiasítóban egy-egy fiasítási időszakban kikelhet 26 ezer méh, míg a mostani berendezés mellett legjobb esetben csak $12-21$ ezer méh kelhet ki; a méhállomány tehát sokkal lassabban szaporodhatik s ennek következtében a mézgyűjtés is csak lassabban folyhat. A kaptár belvilágának térfogata tehát a Neiszer-rendszer szerint jobban használható ki s kétségen kívül még jobban, ha nem 9 , hanem $10-13$ keret befogadására rendeztetik be a sorok mélysége, mert ily esetben a méztér is nagyobbítható s akár Neiszer-rendszer szerint, akár pedig a Sötér-féle módon kezelhető a fiasító, illetőleg a költőfészkek megszükitése nélkül.

Azt hiszem, nem volna hálátlan, hiábavaló fáradság, ha Sötér úr, sőt minél több értelmes és gyakorlott méhésznünk is, rászánná magát, hogy a dolgot gondosan s alaposan megpróbálja s az eredményeket összehasonlítva, közrebocsátaná.

Midőn a Neiszer-féle méhészkedési rendszert alaposan akarjuk megismertetni s megbírálni, gondosan meg kell különböztetni annak lényeges sajátosságait a nem lényegesektől. — Lényeges az:

a) Hogy a betelelendő egyesített család fiatal termékeny anyával s minél több, a nyár végén s az ősz elején kikelt fiatal múnkás méhvel birjon s általában lehetőleg népes, kitelelni képes s e célból a kellő mennyiségű, a fészek körül eltárolt étellel ellátva legyen.

b) Hogy a fészek a család népességének megfelelő nagyságu

s a méhek természetének megfelelő arányokban meghatározott mérettű, egységes lépes térből álljon, melyet semmiféle léczek s léczközők meg ne szakítsanak, s mely ártalmas külső befolyások ellen a családot megvédeni képes legyen.

c) Hogy a kitelelés után a fiasítás a lehető legrövidebb idő alatt teljes folyamatba hozassék s előscgittessék, hogy a család a megnyíló mézelő időszakot a lehető legteljesebben kihasználja képes legyen.

d) Hogy mihelyt a családok annyira fejlődtek, hogy elegendő népesek s készülnek a rajzáshoz, kettéosztassanak a szomszédos kaptárosztályokban, oly módon, hogy azon lép, a melyen az anya van és még másik 3—4 lép lehetőleg érett fiasítással s a rajta ülő méhekkel együtt a szomszédos szélső kaptárosztályba áthelyeztessék s a közös röplyukat kettéosztó dugasz kihuzassék, nyolczadnapra pedig a dugasznak ujra való behelyezése által a röplyuk megint ketté osztassék s ez által a két család egymástól elzárassék. Ezen kettéosztás, vagyis múrajoztatás azonban különböző időjárásu s mézelő virányu vidékeken a fennforgó körülmények szerint különböző időben eszközzendő, p. o. a főképen az akácza mézelésére utalt vidékeken csak a főhordás után, hogy az erős, meg nem fosztott népességű családok a rövid bő mézelést kihasználhassák. Ily helyeken szükséges mindig üres lépekről gondoskodni, esetleg a fiasítóba kiépitni való kereteket is behelyezni, hogy a rajzást elodázhassuk; míg késő nyári főhordást nyujtó vidéken a ketté osztás a főhordás előtt hajtandó végre oly időben, hogy a ketté osztott családok a főhordás beálltáig még kellően benépesedhessenek.

e) Hogy az új anyát nevelő családok, valamint a felnevelt s megtermékenyült fiatal anyák erős családjainak építési hajlama a szükség szerint kihasználtsassék az öreg anyák családjai számára szükséges munkás-méhsejtekből álló lépek építésére.

f) Hogy az öreg anyák családjai népességük lehető elősegítése mellett csupán mézgyűjtésre használtassanak.

g) Hogy a beteleltetés előtt az öreg anyák — rendes körülmények között — családjaikból eltávolittassanak s népük a nyáron fiatal anyát nevelt testvér családdal egyesítettessék, feleslegessé vált mézkészletük pedig vagy kipergettessék, vagy más családok felsegélyezésére fordittassék. Rendkívüli, kivételes esetekben ettől el-

tériük, p. o. ha a kettéválasztás után nevelt új anya meg nem termékenyült, vagy elveszett volna s a család másodszor is anyát már nem nevelhetett, vagy ha a családok számát még szaporítani akarjuk. Ilyen esetekben a már másodéves anyát újra beteleltetjük és csak a következő évben mellőzzük beteleltetésnél.

Nem lényegesek (az én nézetem szerint) a kaptárok méretei s azon kezelési eljárások, melyek a kaptárok kis méretei mellett szükségesek, nagyobb méretű kaptárok használata mellett pedig egyszerűbbekké vagy szükségtelenné is válhatnak. Azért lehet a Neiszer-féle rendszer szerint oly kaptárakban is méhészkedni, melyek Gerstung törvényének megfelelően a 3: 5 való arányában széles és magas két sor egyenlő keretekkel vannak felszerelve, s ha ezek méreteit oly nagyokká tennők, hogy a mézzel megtelt lépek kezelése nehézzé válnék, a méztérben egy sor egész hosszú keret helyett két sor fél, vagy három sor egyharmadrész hosszúságú keretet is lehetne alkalmazni, s ezeket, úgy, mint az Svájcban is szokásos, ha az alsó sorban megtelnek, a méztér felső sorába felrakni, az alsókba pedig helyükbe üreseket tenni, a nélkül, hogy a kezelés a Neiszer-rendszertől eltérne; mert a fiasítóban a készen berakott egész kereteket bolygatni már nem is szükséges, mihelyt azokon oly nagy tojásdad költőfészkek alakulhat, hogy a méztér telehordására szükséges népesség kifejlődése benne biztosítva van. — A fészkek rendes megalakulása s megtelése után, bolygatása nem csak szükségtelen, hanem nézetem szerint czélszerűtlen is, hiszen Dzierzon is czélszerűbbeknek tartja a fiasító-térben még a kaptár falához hozzá épített — csupán felső léczeken függő lépeket, mint a tetszés szerint ki s be rakható ingó kereteket*), bár más helyen megint »fanta-sták«-nak nevezte azokat, a kik a fészkekkel mint nebánts virággal akarnának bánni.

Éhes és jóllakott méheknek pontos megmérése alapján tett számításom szerint, körülbelül 50 ezer munkás méh hozhat haza egy kgrnyi mézet. egyszeri kirepülésen. — Ezen adatból megítélhetni, hogy bármelyik kaptárnak gyűjtő méhei, melyeknek száma a kaptár belvilágának nagysága és népességi állapotából megközelítőleg megbecsülhető, hányzori kirepülésen képesek annyi mézet behordani, a mennyi a méztér lépeiben elfér. Ha még bő mézhordás

*) Zwillinsstock p. 27.

idejében a kirepülő méhek közül egy néhányat különböző feltűnő festékporról behintve eleresztjük s ismételt visszaérkezéseiket megfigyeljük s bizonyos idő lefolyása alatt feljegyezzük, megközelítőleg elég jó számítási alapot nyerünk a kaptár nagyságára vonatkozó legcélszerűbb méretek kiszámítására, melyek mellett a vidék mézelési körülményeit legjobban lehetne kihasználni.

Attól nem kell tartanunk, hogy erősen fejlődő méhcsaládot nem lehet a rajzástól visszatartani. A rajzás megakadályozása nem csak a fiasítás megszorítása által érhető el, hanem e nélkül is, sőt ennélkül biztosabban, mint azzal. Azt hiszem Sötér úr ezt ép oly jól tudja, mint én, sőt tekintettel a méhéseti irodalomban való nagy jártasságára s olvasottságára, meg vagyok arról is győződve, hogy előtte ismeretes dologra hivatkozom, ha Cowan eljárását felhozom. Cowan kaptára, mint az Angliában általános, fölülről kezelendő s alapdeszkára állítandó, feneketlen s egymásra állítható rakládából áll, melyek mindenikében 10—13 angol szabályszerű keret foglaltatik. E keretek 35·5 cm. szélesek s 21·5 cm. magasak. — Ha Cowan sok pergetett mézet akar termelni, akkor minden ládába 13 keretet akaszt. Midőn az első ládában a család a lehető legnagyobb népességre fejlődött, de a rajzásra még nem készült el, az első ládára felteszi a másodikat üres lépekkel felszerelve. Ebbe azonnal hordanak mézet s az anya is petéz benne, alakítván itt egy második fészket. Mikor ez a második láda is jól megnépesedett, felállít erre egy harmadikat szintén üres lépekkel felszerelve s erre még egy negyediket is. A legfelső is megtelvén, ebben főképen mézzel telnek meg a sejtek. Ezután kezdődik a pergetés fölülről, az üres lépekkel megint megrakott legfelsőbb láda most a 3-ik helyébe kerül, ez pedig a kipergetett 4-ik helyébe s így tb. — Cowan azt mondja, hogy az így kezelt ládákbeli család nem rajzik, de temérdek mézet ad. — Hét így kezelt család adott évente 1360 angol font pergetett mézet, egy-egy család tehát közel 195 fontot, vagyis $195 \times 0\cdot454 = 88\cdot5$ kgrmot; pedig ezek már csakugyan erős népességűek lehettek s még se jutottak a rajzáshoz.

Az angol szabályszerű keretek lécei oly vastagok, hogy a keret belső méretei 1·3 cm.-rel kisebbek a külsőknél, a belső magasságuk tehát 20·2 cm., belső szélességük pedig 34·2 cm. — Ha itt is egy lép és lépközre 3·5 cmt számítunk, lesz az egy-egy

ládában elhelyezett 13 keretnek lépes térfogata $13 \times 3,5 \times 34,2 \times 20,2 = 31433$ köbcm. = $31,433$ köbdm. — Az ilyen lépeken alakítható tekmentes tojásdad költőfészkek vastagsága $20,2$ cm., hossza pedig $3:5 = 20,2:x = 33,6$ cm., térfogata tehát $20,2^2 \times 33,6 \times 0,5236 = 408,04 \times 33,6 \times 0,5236 = 7178$ köbcm. = $7,178$ köbdm., a mi aránylag csekély a fiasító térül szolgáló láda egész lépes térfogatához képest, melynek még csak egy negyed-részt sem teszi; míg a keretméretek helyes arányai mellett majdnem felét tenné. — A tojásdad fészken kívül eső léprészek térfogata $31,433 - 7,178 = 24,255$ köbdm., s ebben elérhet $24,25$ kg. méz a fészkek körül, a két fészkek körül $48,5$ kg. Az egyik fészkekben kikelhet egy fiasító időszakban $7,178 \times 2500 = 17945$ és a két fészkekben 35890 fiatal méh. A két láda fiasító terében elér $2 \times 31433 = 62866$ méh, a mi megint jóval több, mint a mennyire való hely ott szükséges, úgy, hogy az öregebb gyűjtő méhek is nagyrészt ott találnak férhelyet. Minthogy hordás idejében a méh átlagosan csak 6 hétig él, tehát a kaptárban alig lehet több, mint $2 \times 35890 = 71780$ méh, ennyi pedig az alsó három láda lépközeiben nagyon is bőven férhet el. — A két felső (3-ik és 4-ik) láda lépeinek térfogata együtt véve szintén $62,8$ köbdm-t tévén, ebben ugyanennyi kgr. méz foglalhat helyet. A négy ládában tehát pergetés előtt felhalmozható $48,5 \times 62,8 = 111,3$ kgr. méz.

Az itt feltüntetett nagy eltérések, melyek a hátulról s a felülről kezelendő kaptárok méreteiben mutatkoznak, megokolhatók azal, hogy az utóbbiak rendszeren csak egy kerettartó ládából állanak, mely nemcsak költőtérül, hanem nagyrészt méztérül is szolgál, melyet azután egy-két réteg lépes szekrénykével szoktak megtoldani, az elárusítandó lépes méz termelése céljából és csupán a pergetett méz termelésénél raknak két vagy több keretes ládát egymás fölébe.

Az angol kaptároknak nincsen a fiasítótér a méztértől elkülönítve. Az egymásra helyezett lépes ládák egész belseje összefügg egymással s a méhek ott szabadon járhatnak a legalsótól a legfelsőig a keret-, illetőleg a lépközökben, úgy mint a szalmakas lépei között. Különben a hátulról kezelendő álló s fekvő kaptárakban sem szeretik mindenütt a választódeszkat, így p. o. a svájcziaiak sem alkalmazzák, sőt nyíltan rosszalják a választó vagy elrekesztő

deszka alkalmazását. Hasonlóképen kiküszöbölte Liedloff is az ő négyemeletes állókaptárából, mely Németországban eléggé el van terjedve.

Hogy az anya szeret a kaptár felső részében tartzkodni s ott petézni, míg ott üres sejteket lel, azt a Neiszert nem követők is elég gyakran figyelték meg, valamint azt is, hogy a méhek csak ott, a hol az anya tartzkodik és petéz, ragaszkodnak azon szokásukhoz, miszerint a mézet — mely a fiasítás, az anya s az ápoló s költő méhek élclméhez szükséges — a fiasításos sejtek fölébe s a költőfészek határán kívül körös-körül is rakják a lépekbe. A fiasítótértől elkülönített méztárban azonban, a hol az anya nem tartzkodik s etetendő fiasítás sincsen, a munkás méheknek mind egy, legyen az a fiasítótér fölött, mellett vagy alatt, ha csak könnyen hozzáférhetnek. A terhükkel hazatérő gyűjtők ott rakják le terhüket, illetőleg a hozott mézet. a hol közelebb érik az erre alkalmas sejteket, hogy azután újabb gyűjtésre siessenek. A gyűjtő méhek t. i. nem szeretnek már tele s befedett sejtes lépeken föl s le járni, s e körülmény hátrányosan hathat különösen akkor és oly helyen, mikor és hol késő nyáron mézel bőven a virány; mert megakadályozza a késő fiasítást s ezzel azt, hogy fiatal méhek jussanak a beteleltetéshez. E tekintetben különösen fontos, hogy a fiasítótérbe a kellő időben üres lépeket beakasszunk, hogy a fiasítás elősegíttessék. E tekintetben tehát Neiszert eljárása nagyon is helyes. A »Schweizerischer Bienenvater« szerzői is figyelmeztetnek erre, mint nagyon fontos és figyelembe veendő eljárásra.* Ilyenkor azután a fiasítás jobban van biztosítva a méztér fölött, mint ez alatt! — Neiszert fentirt szabálya, mely szerint »a költés fönt, a méz lent« helyezendő el, azonban mind e mellett kevésbbé lényeges, mint inkább észszerűségi s némi tekintetben kényelmi szabály is, melyet a méhek természetéből vont le; mert Neiszert** épügy, mint Sötér is kiemeli, hogy a megbolygatott méhek mindig fölfelé húzódnak s nem is támadják meg a kezelőt, hanem a bolygatott hely-

* Jecker, Kramer, Theiler. „Der schweizerische Bienenvater.“ III. Aufl., pag. 63.

* „Méhészeti Lapok“ 1891., 5. sz., p. 72.

re fölfelé elhúzódhatnak; de ha a háborgatás, p. o. lépelszedés és leseprés fölülről történik, a méhek oda tolulván, különösen a már egyszer lesepertek, ha újra leseprés alá kerülnek, felbőszülnek s a kezelőt megtámadják s füsttel is nehezen tarthatók féken; míg ha a felül elhelyezett fiasítótér zárva van, s alul a méztér lépeit szedjük ki és zárjuk le, az esetleg alkalmatlankodók kevés füsttel behajthatók, mire visszavonulnak s belül felfelé iparkodván, a kezelőnek szabad kezet engednek.

(Vége köv.)

Neumann Samu.

Jó viaszolvasztó.

Jó viaszolvasztó leírását adjuk a következőkben. Bádoggal készíttethetjük el s alkalmazása igen egyszerű és a célnak teljesen megfelelő viaszolvasztó részei ezek: Egy 50 cm. magas, 30 cm. átmérővel bíró henger, melynek fenekén középen egy 15 cm. átmérőjű kerek lyuk van, hogy ezen át a lábos- vagy fazékból, melyre helyezzük, a gőz a hengerbe hatolhasson. A hengerben egy más, ugyancsak bádogból készült 27 cm. átmérőjű és 47 cm. magas henger van, fenékkal ellátva. Ezen belső henger egész felszínén, tehát oldalt és alul is 2 mm. átmérőjű apró lyukocskákkal van kilyuggatva. A külső henger lyukas fenekéhez belül egy cm. magasságu 3 lemez-láb van forrasztva, hogy ezen egy oly bádog-tányér pihenhessen, mely 3 cm. magas karimával és e karimához illesztett 2 cm. átmérőjű 10 cm. hosszú csővel van ellátva. E csövön át folyik ki a gőzben megolvadt szép tiszta viasz. A szűrő-henger fenekén is van 3 egy cm. magasságu lemez-láb, mely ezt a tányér felett tartja. Az egészre pedig egy jól záró bádogfedőt alkalmazunk.

A szűrőbe tett lépet nem szabad erősen összegyümöszölni, mert így az olvasztó alatt levő fazékból felszáló gőz nehezen hatol a henger közepéig.

Ily olvasztót alkalmazunk mi, a legnagyobb sikerrel, s a mi fő, kevés költség és alig számbavehető paszatolással. Ajánljuk t. olvasóinknak. *)

Kralovai.

*) Az olvasztó a budapesti kiállításon is be lesz mutatva.

Szerk.

Meghívó.

A korondi méhészeti kör augustus 22-én, d. e. 8 órán kezdve Korondon a r. kath. iskolában m.-köri gyűlést tart, melyre a t. köri tagok és szives érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Több rendbeli köri ügyek elintézése után a méhek beteleléséről elméleti és gyakorlati előadás is fog tartatni.

Egyuttal tisztelettel felkérletnek azon m.-köri tagok, kik még hátralékban vannak úgy régebbi, mint ez évi tagsági díjukkal, sziveskedjenek azt haladéktalanul befizetni. Minthogy az anyaegyletnek a Budapesten rendezendő méh. kiállítás érdekében is multhatatlan költségei vannak, hogy annál hamarább rendeltetési helyére jusson, kérem sziveskedjenek az illetők postai úton egyenesen az egylet pénztárosához küldeni Kolozsvárra, — onnan mi úgy is szoktunk értesítést kapni a befizetésekről. A köri elnök megbizásából:

Csiki János,
m.-köri titkár.

Irodalom.

»Gyümölcsértékesítés« cz. alatt irt Ritter Gusztáv, a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet főkertésze egy 58 oldalra terjedő jeles kis könyvecskét, melynek ára csak 35 kr. — A műről azért emlékezünk meg, mert annak tartalmát olyannak kell tekintenünk, melynek előnyeit a méhészkedő közönség nagy mértékben érvényesítheti, a mennyiben t. i. a méhészt legtöbb esetben gyümölcskertész is. — De nem csak a tartalma, hanem a keresztülvitelre is tekintettel voltunk, midőn a műnek ismertetését lapunkban elhatároztuk. Igenis, mert oly művel állunk szemben, mely a magyar irodalomra nézve feltétlenül nagy nyereség.

Oly útasításokat ad, melyeknek a háztartásban ugy a gazda, mint a gazdasszony minden lépten-nyomon hasznát veheti. A haszonkertészet pedig a hasontartalmu műveket ma már nem is nélkülözheti.

Lássuk röviden a beosztást. Előszóval köszönt be, szerényen, szóvirágok nélkül, de határozottan jelzi a czélt, mely őt a mű megírására indítja — s a mi előtt kalapot emelünk ebben, az az

önzetlenség, tiszteletet parancsoló indító ok játsza a szerzőnél a főszerepet: a nép érdekében lelkesül, ennek jólétét kívánja munkálni.

Feladatát jelesen oldja meg, mert a műben egyetlen felesleges szót nem találunk, de megtalálunk mindent, mire a gyümölcs-termelőnek szüksége van. sőt megtalálja a gyümölcslévező közönség is a kívánatos útatisításokat.

A művet IV szakaszra osztja. Az I. sz. szól 4 fejezetben a gyümölcsstermelés- és kereskedésről, a szedés-, eltartás- és csomagolásról.

E szakaszt nagyon fontosnak tartjuk, mert sokan vannak, a kik a természet áldásait kellő szakismeret hiányában kéllőkép értékesíteni nem tudják. E tekintetben oly útatisításokat ad, melyeknek érvényesítése elmaradhatlan feltétel, de a melyek ellen ismerethiány miatt oly sokan vétnek. A megtermett gyümölcs eltartására nézve adott útatisításait még a szerényebb viszonyok között élő ember is feltétlenül haszonnal érvényesítheti.

A II. sz. szól a gyümölcslé, -szörp, -kocsonya, -íz, -sajt és befőttek készítéséről. Nem az ingyencz ételeknck, de a családi életben igen előnyösen értékesíthető ételeknek készíési módját írja le itt a szerző. — De könnyü neki!... mert ő mindezeket nem más művekből veszi át, hanem saját háztartásából írja le. E tényben egyébként azon előnyös bizonyítványt találjuk meg, mely ékesszólóan hirdeti, hogy a mit mond, azt tudja is, teszi is.

A III. sz. a bor, cczet, likörök és pálinkafőzésről szól 4 fejezetben. Egyszerü, minden czeremoniát kerülő, könnyü és olcsó, de nagy haszonnal járó munkára vezet.

A IV. szak. pedig az aszalásokról szól. Igazat megvallva, e szakasz ellen van kifogásunk, mert a gyári gépekre utalja a gyümölcsstermelőt, már pedig a gépek oly drágák, hogy azokat népünk alig-alig szeresheti be. Ámde ezzel nem azt mondjuk, hogy e téren a mű értéktelen, épen nem, de a gépek mellözésével érvényesíthető útatisításokban keressük és találjuk a mű értékét.

Sajnáljuk, hogy a részletekből tüzetes ismértetéseket nem adhatunk lapunknak igenis szükre szoritott tere miatt, de azt egész határozottsággal állítjuk, hogy a ki a csekély árért megszeresheti a művet átlapozta, jó lélekkel gratulál szerzőnek, de önmagának is, mert ismeretben bizonyára gazdagabb lett.

Hiányokat is kerestünk a műben, mert tudjuk, hogy tökéletes mű a nap alatt nem létezik — és ilyet nem találtunk. Nem bizony. Mert a szerző gondoskodott róla, hogy az értelmet zavaró hibákat »Sajtóhibák« cím alatt helyrehozza. — Sajnáljuk csak azt az egyet, hogy e műhöz csatolt jó ábrák nincsenek a szöveg közé szorítva.

A nyomda is dicséretet érdemel, mert »Gámán J. örökös«, hol a mű nyomva lett, elismerésre méltó csinnal állította ki azt.

Turcsányi Gy.

— Szőlőszeti veszedelem ellen. Látva azt a pusztítást, melyet a peronospora viticola az elmúlt évben okozott, mindenesetre csak örömmel kell fogadnunk Maurer Jánosnak, a Kassán megjelenő »Szőlőszeti és Borászati Lap« szerkesztő-kiadójának azt az elhatározását, mely szerint a peronosporáról szóló könyvecskének kiadására elkötelezte magát. A művecskét Páter Béla, a kassai gazdasági tanintézet tanára írta meg a tudomány és a gyakorlat jelenlegi állapota alapján. Tekintettel arra, hogy Franciaországban még egy újabb ellensége a szőlőnek — a black-rot — is pusztít, nagyon üdvösnek jelezhetjük azt a tényt, hogy fentnevezett műben a black-rotot is felvették s e szerint a művecske címe kettős: »A peronospora viticola és a black-rot.«

Függelékül hozzá van csatolva a »White rot« nevű szőlőbetegség leírása is, mely az elmúlt évben Magyarország több helyén már pusztított. Ismertetni fogjuk.

A művecske Kassán, egy színes táblával és számos, a szöveg közé illesztett ábrával jelenik meg. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető: Maurer Jánosnál, Kassán. (Maurer-udvar.)

Vegyeesek.

— *Kiállítási üvegek már kaphatók* Frank-Kiss üvegkereskedésében Kolozsvártt, és pedig az egy kilós 9 krért, a $\frac{1}{2}$ kilós 8 krért. Az árak itt, Kolozsvártt, értendőek. Az üveg bekötéséhez szükséges lantorna is kapható ugyanott. Kiállítási üvegeket az Erd. r. méhészegylet *tagjainak* portomentesen küldi meg, úgy, hogy az üvegnek árán kívül ($\frac{1}{2}$ kg. 8 kr., 1 kg. 9 kr.) más fizetési kötelezettséget kiállító tagtársaink nem viselnek. — Hangsúlyozzuk, hogy az üvegek igen tetszetősek s oly alakúak, hogy befőttekhez is igen jól használhatók. Az italokhoz szükséges

tüvegek közvetítését is készséggel eszközöljük, s a kik ilyeneket a kiállítás céljából rendelnek: azok részére csomagolási és szállítási díjak nem számítatnak, hanem mint a mézüvegeket, vételárban kapják kézhez. Aug. 15-ig minden kéznél lesz.

— *Jelentkezések* a kiállításra rohamosan jönnek. Már eddig a 60-at túlhaladja a jelentkezők száma.

— *A jelentkezési határidő* a bpesti méh. kiállításra aug. 1-én jár ugyan le, de azért mindazok, kik aug. 5-ig jelentkeznek, résztvehetnek a kiállításon.

— *Ezen hírünkkel* kapcsolatban felhívjuk t. olvasóinkat, hogy a kik eddig elmulasztották a jelentkezést, azt ezen meghosz-
szabított határidőnek érvényesítésével ne mulasszák el.

— *Vignettek* (czimjegyeket) az egylet elnöksége küldi meg a kiállítóknak. Ezeket a kitöltendő tért szép, olvasható írással kell kiegészíteni.

— *A kiállításon szétosztandó* tagsági jegyek, az ez alkalomra készített jelvények, az oklevelek, az éremveretők és a program — a tagsági jegyre nyomatva — már mind készen vannak. Szóval, a központi bizottság mindent elkövet, hogy a kiállítás úgy aesthetikai, mint anyagi tekintetben jól sikerüljön. A kiállítóknak is kell ezt tömeges részvétel és személyes megjelenés által méltányolni.

— *Dzierzon* is lejön a kiállításra. — Ezen hír már egymagában is elég arra, hogy a méhészeket vonzza Budapestre; de ezen kívül — a mint tervbe van véve — előadást is fog tartani.

— *Lapunk olvasóit* felhívjuk, hogy a hiányzó számokat idejekorán reclamálják, s mi azokat készséggel pótoljuk.

— *Kaptárt* a folyó évben oly nagy mennyiségben rendeltek meg a méhészek, hogy a keresletnek a fogház felügyelősége egyáltalán nem tehetett eleget. Felkérjük azért egyletünk tagjait, hogy megrendeléseiket jövőre már most eszközöljék, nehogy a késő megrendelés miatt utóbb kaptár nélkül maradjanak, mint az ezen évben több esetben megtörtént. Előnyben egyletünk tagjai részesülnek, másoknak jut, ha marad.

— *Megvárakoztatás* miatt szólaltak fel olyanok, kiknek levelét nem is vettük. Kérjük ezért, hogy a szerkesztőséget érdeklő levelek helyes czimezését szem előtt tartani méltóztassanak. Az

egylet elnökségéhez czimzett levelekre: «Bodor L. a. e. kezeihez», a titkársághoz irtakra: «Szentgyörgyi L. főtitkár» rávezetendő. Lapunk érdekében azonnal intézkedünk minden oldalu hozzánk intézett levél ellátásáról. —

Minthogy a havi teendők sorába tartoznának most — részben — a viaszolvasztás is, adjuk az ígért viaszolvasztó leírását.

— *Azon kérést* intézzük lapunk t. olvasóihoz, hogy a mult 1891. évi folyamból a 2., 5. és 11. számokat hozzánk beküldeni sziveskedjenek. E kérésünk természetesen azokhoz szól, kik a M. Közlönyt nem gyűjtik azért, hogy beköthessék. — Szivességüket készséggel viszonzzuk más uton.

— *Mintaméhes Oláh-Láposon.* Azt írja Pál Ferencz főtanító, hogy O.-Láposon a községi értelmiség felhívására »egy terjedelmes minta-méhes közös költségen való felállítását« fogja eszközölni. Az üdvös törekvést melegen üdvözljük s kitartást és áldást kívánunk hozzá!

— *Lovak halála méhszurás következtében.* Érdekes esetet közöl a Bienen-Vater f. é. juliusi száma a méhszurás hatásáról lovakra. Két kocsi fogott lovat ugyanis méhek támadtak meg, a méhtelegtől több meter távolságra. Minthogy azonban a kocsi meg volt kötve, a kocsi pedig ijedtségében lópokrócba burkolva magát, a kocsi alá feküdt; a szegény állatok nem tudtak elmene-külni. Mire a méhteleg-tulajdonost segítségül hitták, a lovak már annyira össze-vissza lettek szurkálva, hogy az egyik ló a következő napon, a másik hetednapra jobb létre szenderült. A lótulajdonos a méhés ellen 436 frt 80 kr. kártérítésért igénypert indított a brünni törvényszéknél. — Kiváncsian várjuk az ítéletet, melynek közlését ígéri a nevezett Bienen-Vater.

— *Abend András* VI. ker. méh. vándortanító f. év július hó 11-én Maros-Vásárhelyre érkezett, mely alkalommal két előadást tartott. Délelőtt 9 órakor elméletit a városi tanácsház nagytermében, délután gyakorlatit az Osváth Domokos méh. köri tag méhesében. Az első felvilágosításokat adott a helyi méhészek kérdéseire, délután pedig nagyszerű sikerrel és kiváló gyakorlottságra valló ügyességgel kupos kasból az anyának dobolás általi kivételét mutatta be. Este tiszteletére »Maros-Vásárhely és vidékének méhészköre« kedélyes kis társas vacsorát rendezett. Abend úr köztünk való megjelenése és kitűnő szakismereteinek közlése

igen nagy lendületet adott fiatal körünk munkásságának, csak az volt a kár, hogy jövetelét nagyon későn jelezte s így nem volt kellő időnk körünk minden tagját értesíteni a tartandó előadásokról.

Szentgyörgyi Dénes.

— *Abend András*, a VI. kerület méh. vándortanítójának f. é. augusztus havi úti programja: augusztus hó 10-én Földvárt, 11-én Előpatakán, 12-én Sepsí-Szent-Györgyön, 14-én Csernátonban, 16-án Kézdi-Vásárhelyt, 17-én Al-Torján, 18-án Hatolykán, 19-én Imecsfalván, 20-án Kovásznán és 21-én Prázmáron tartandó előadásokat.

Pénztárnok nyugtázása.*)

Dr. Hilbert István	Lup Tivadar	Schilling Otto
Hirsch Moricz	Lukácsi Zsigmond	Serlegi Dezső
Holiczer Nándor 1891.	Markovics Sándor	Ifj. Simai Gergely
Hodorean János	Marcian Lázár	Dr. Simon Gyula
Horváth János (II.)	Ifj. Merza János	Szabó Gyula
Incze András	Meiszner József	Szabó Samu
Incze Antal	Mikle Demeter	Szász Sándor
Állami iskola, Piski 1889.,	Móga Tivadar	Székely Béla
1890., 1891., 1892.	Molnár Károly (III)	Székely János
Örmény katolikus nép-	Morár Tódor	Szenkovits András
iskola, Szamosujvár	Nagy Sámuel	Todorean Endre
Jakab Antal	Neiszer György	Tomesik József
Józsa György	Nemes Árpád	Ifj. Turcsa Lukács
Katona Kornél	Novák Antal	Turcsa József
Kapocsi Emil	Nuszer János 1889., 1890.,	Dr. Vajda Dániel
Keserü Lajos	1891.	Vajna Károly
Keresztes Lajos	Oncs József	Vámosy Mihály
Kindl János	Ozsváth Albert	Vásárhelyi Boldizsár
Kirschner József	Olasz Bálint	Vaszka István
Kónya Ferencz	Páll Kristóf	Vinkler István 1889., 1890.,
Kopár Kristóf	Papiu János	1891., 1892.
Körössy József	Papp Gerő	Voith Gergely (II)
Kovács Béla	Perint Jakab	Wieszner Miksa
Dr. Kovrig Simon	Petrisor Péter	Velcsove Miklós
Kriza Sándor	Placsintár Kristóf	Zeffer Lukács
Kühne Ferencz 1891.	Placsintár Lukács	Zoltán Béla
László Antal	Rózsa Sándor	Züllich István
Lőrinczy Menyhért	Saliu Márton	Zacharias Ferencz

* Ezen rovatot t. tagtársaink saját érdekükben is figyelemmel kíséni sziveskedjenek.

Szerkesztésért felelős: **Turcsányi Gyula.**

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme méhész-egyleti pénztárnoknak küldendőek Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4. §.)

Nyom. Gámán J. örök. Kolozsv.